

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Скопје, 28 февруари 2023 година

Соопштение за печат

Позначајни движења кај останатите финансиски институции¹, (ОФИ): четврт квартал на 2022 година

- **Вкупните средства на останатите финансиски институции (ОФИ), во четвртиот квартал на 2022 година, изнесуваат 178.925 милиони денари** и се зголемени за 5.064 милиони денари, на квартално ниво. Најголемо учество во структурата на средствата на ОФИ и понатаму имаат пензиските фондови со 65,4%, а по нив следуваат осигурителните друштва, со учество од 17,4%.
- Во четвртиот квартал од 2022 година, кварталната стапка на раст на **вкупните средства на останатите финансиски институции (ОФИ)** изнесува 2,9%, во најголем дел како резултат на зголемените средства на пензиските фондови, додека останатите потсектори имаат помало позитивно влијание, со исклучок на осигурителните друштва, кај коишто е забележан пад на средствата. Годишниот раст од 8,0% во поголем дел се должи на зголемените средства на пензиските фондови, при помал позитивен придонес и на останатите потсектори, со исклучок на средствата на инвестициските фондови, коишто остварија годишно намалување.

Табела 1. Вкупни средства / обврски на ОФИ²

	Кв.4 2021	Кв.3 2022	Кв.4 2022	Квартални промени		Годишни промени		Структура (Вкупно ОФИ)
				Кв.4 2022/Кв.3 2022		Кв.4 2022/Кв.4 2021		
	Состојби, во милиони денари			милиони денари	%	милиони денари	%	%
1. Останати финансиски институции	165,606	173,861	178,925	5,064	2.9	13,319	8.0	100
1.2 Пензиски фондови	108,675	112,809	116,957	4,149	3.7	8,282	7.6	65.4
1.1 Осигурителни друштва	29,377	31,702	31,166	-536	-1.7	1,789	6.1	17.4
1.3 Инвестициски фондови	11,673	10,754	11,218	464	4.3	-455	-3.9	6.3
1.4 Други ОФИ	15,882	18,596	19,584	988	5.3	3,702	23.3	10.9
1.4.1 Финансиски друштва	7,061	8,590	9,148	558	6.5	2,087	29.6	5.1
1.4.2 Лизинг друштва	6,800	7,730	8,131	400	5.2	1,331	19.6	4.5
1.4.3 Друштва за управување со пензиски и инвестициски фондови	2,020	2,276	2,305	29	1.3	285	14.1	1.3

Извор: НБРСМ.

¹ Во останатите финансиски институции се вклучени: инвестициските фондови, пензиските фондови, осигурителните друштва, друштвата за управување со инвестициските фондови и друштвата за управување со пензиските фондови, финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг.

² За потребите на ова соопштение, во категоријата „Други ОФИ“ се опфатени: друштвата за управување со инвестициските фондови и друштвата за управување со пензиските фондови, финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- **Најголемиот дел од средствата на ОФИ** им припаѓа на вложувањата во должнички хартии од вредност³ (учество од 51,4%), како и на вложувањата во сопственички хартии од вредност и пласмани во валути и депозити (учество од 24,1% и 10,2%, соодветно). **На страната на обврските**, најголемиот дел се однесува на техничките резерви на осигурувањето⁴ и капиталните сметки⁵ (учество од 57,8% и 33,0%, соодветно).

Табела 2. Средства / обврски на ОФИ, по потсектори и по финансиски инструменти, трет квартал од 2022 година

	Вкупно ОФИ		Пензиски фондови		Осигурителни друштва		Инвестициски фондови		Други ОФИ	
	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)
Вкупни средства	178,925		116,957		31,166		11,218		19,584	
Валути и депозити	18,209	10.2	6,910	5.9	7,150	22.9	2,829	25.2	1,320	6.7
Хартии од вредност различни од акции	92,052	51.4	74,557	63.7	13,345	42.8	2,944	26.2	1,207	6.2
Кредити	14,308	8.0	0	-	186	0.6	2	0.0	14,121	72.1
Акции и останат сопственички капитал	43,126	24.1	35,204	30.1	2,304	7.4	5,440	48.5	177	0.9
Технички резерви на осигурување	1,925	1.1	0	-	1,925	6.2	0	-	0	-
Финансиски деривати	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-
Останати средства	6,043	3.4	286	0.2	4,975	16.0	3	0.0	780	4.0
Нефинансиски средства	3,262	1.8	0	-	1,281	4.1	0	-	1,980	10.1
Вкупни обврски	178,925		116,957		31,166		11,218		19,584	
Кредити	10,369	5.8	0	-	21	0.1	0	-	10,347	52.8
Технички резерви на осигурување	103,366	57.8	84,009	71.8	19,357	62.1	0	-	0	-
Финансиски деривати	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-
Останати обврски	6,196	3.5	363	0.3	3,003	9.6	55	0.5	2,774	14.2
Капитални сметки	58,994	33.0	32,586	27.9	8,783	28.2	11,162	99.5	6,462	33.0

Извор: НБРСМ.

- **Анализирано по инструменти, на страната на средствата**, кварталниот раст во поголем дел се должи на зголемените вложувања во должнички хартии од вредност, при дополнителен позитивен придонес и на сопственичките хартии од вредност, валутите и депозитите и побарувањата врз основа на кредити, во услови на остварен пад кај техничките резерви на осигурување. Годишниот раст пред сè произлегува од повисоките вложувања во должнички хартии од вредност, а во помал дел и од кредитите. **На страната на обврските**, растот на квартално ниво, во поголем дел е резултат на зголемувањето на техничките резерви на осигурувањето и зголемените капитални сметки, а позитивно влијание имаат и обврските врз основа на кредити. Растот на годишно ниво пред сè е одраз на зголемувањето на техничките резерви, а во помала мера и на обврските врз основа на кредити, во услови на забележан пад на капиталните сметки.

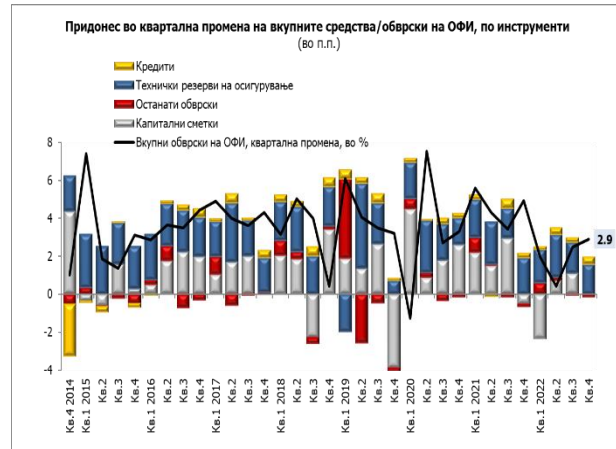
³ Должничките хартии од вредност (ДХВ) се однесуваат на хартиите од вредност различни од акции согласно со меѓународната класификација на финансиските инструменти, како што е објавено во билансите и прегледите на останатите финансиски институции.

⁴ Техничките резерви на осигурување содржат: нето-капитал на домаќинствата во резерви од животно осигурување, нето-капитал на домаќинствата во пензиските фондови и претплатени премии и резерви наспроти книговодственото побарување (неживотно осигурување).

⁵ Капиталните сметки ги опфаќаат: сопственичките вложувања, задржаната добивка, добивката од тековната година, општата и посебната резерва и вредносните приспособувања.

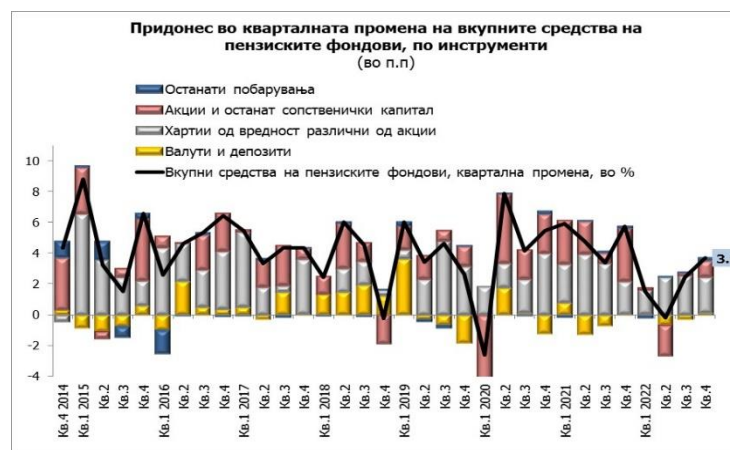

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Позначајни движења кај ОФИ, по видови институции

- Во четвртиот квартал на 2022 година, кварталниот раст на **вкупните средства на пензиските фондови (задолжителни и доброволни)**⁶ изнесува 3,7%, што во најголем дел се должи на зголемените вложувања во должнички хартии од вредност, а дополнително и на вложувањата во сопственички хартии од вредност. Средствата на пензиските фондови остварија годишен раст од 7,6% којшто во целост се објаснува со повисоките вложувања во должнички хартии од вредност, во услови на забележан пад на валутите и депозитите и вложувањата во сопственички хартии од вредност. На страната на обврските, кварталниот раст во најголем дел произлегува од зголемените технички резерви на осигурувањето, коишто целосно го објаснуваат и годишниот раст. Помал позитивен придонес кон кварталната промена имаат и капиталните сметки.

⁶ Во четвртиот квартал на 2022 година во сериите податоци е вклучен нов доброволен пензиски фонд (друштвото што управува со фондот е вклучено во сериите податоци во третиот квартал на 2022 година).

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- **Вкупните средства на осигурителните друштва**⁷, на крајот на декември 2022 година, забележаа квартално намалување од 1,7%, што се должи на падот на побарувањата врз основа на техничките резерви на осигурувањето, како и на останатите побарувања. Квартален раст е забележан кај вложувањата во хартии од вредност (должнички и сопственички) и во валути и депозити. На годишна основа, средствата на осигурителните друштва се повисоки за 6,1%, со поголем придонес кон растот на должничките хартии од вредност, валутите и депозитите и останатите побарувања, а во услови на остварен пад на техничките резерви на осигурувањето. На страната на обврските, падот на квартално ниво главно се должи на намалувањето на техничките резерви на осигурувањето, а во помал дел и на негативното влијание на останатите обврски, во услови на остварен раст кај капиталните сметки. Растот на годишна основа во поголем дел е резултат на техничките резерви на осигурувањето, а во помала мера и од останатите обврски.

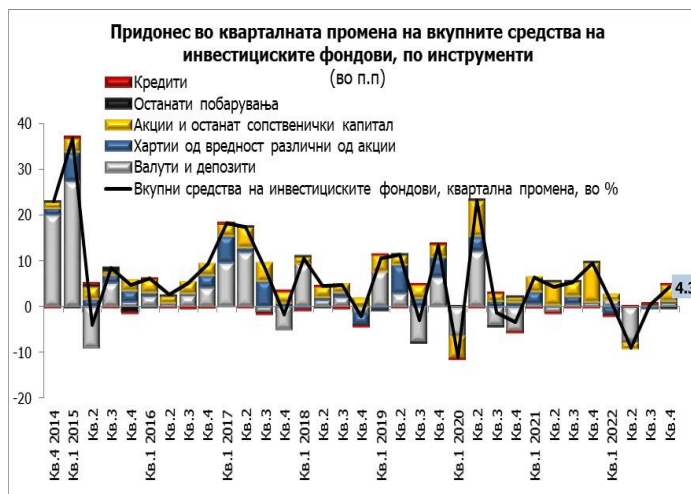
- Кварталната стапка на раст на **вкупните средства на инвестициските фондови**⁸, во четвртиот квартал, изнесува 4,3% и во најголем дел се должи на зголемувањето на сопственичките хартии од вредност, а позитивно влијание имаат и валутите и депозитите и должничките хартии од вредност. Анализирани на годишно ниво, средствата на инвестициските фондови остварија пад од 3,9%, што во најголем дел се објаснува со намалените валути и депозити, при помало негативно влијание и на должничките хартии од вредност, во услови на раст на сопственичките хартии од вредност. На страната на обврските, промената кај двете основи во целост произлегува од зголемените капитални сметки.

⁷ НБРСМ тековно ја известуваат сите шеснаесет осигурителни друштва коишто се вклучени во регистарот на Агенцијата за супервизија на осигурувањето (АСО), од кои единаесет за неживотно осигурување и пет за животно осигурување.

⁸ Во регистарот на Комисијата за хартии од вредност (КХВ), тековно се опфатени дваесет и два отворени инвестициски фонда и еден приватен инвестициски фонд, при што во податоците тековно се опфатени дваесет и еден инвестициски фонд.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Извор: НБРСМ.

- **Вкупните средства на другите ОФИ^{9,10}**, во четвртиот квартал на 2022 година, бележат квартално и годишно зголемување од 5,3% и 23,3%, соодветно. Кредитите одобрени од финансиските и друштвата за лизинг изнесуваат 14.105 милиони денари, од кои 8.023 милиони денари се однесуваат на финансиските друштва, а 6.082 милион денари на друштвата за лизинг. Кредитната активност на овие два сектора бележи квартален и годишен раст од 4,7% и 23,8%, соодветно, во услови на поголемо кредитирање од страна на финансиските друштва. На страната на обврските на другите ОФИ, најголем придонес кон зголемувањето кај двете основи имаат обврските врз основа на кредити и капиталните сметки. Позитивно влијание кон годишниот раст имаат и останатите обврски.

Извор: НБРСМ.

⁹ Во податоците тековно се опфатени триесет и три финансиски друштва и седум друштва даватели на финансиски лизинг.

¹⁰ Во четвртиот квартал на 2017 година во сериите податоци е вклучено ново финансиско друштво (штедилница којашто се пререгистрира во финансиско друштво), промена којашто има влијание врз годишните стапки на промена.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Ревизии на податоци

Податоците за движењата кај ОФИ во ова соопштение содржат ревизии на податоците за периодот од четвртиот квартал на 2021 година до третиот квартал на 2022 година. Овие ревизии не предизвикаа значителни промени кај претходно објавените податоци и главно произлегуваат од подобриот опфат и квалитет на известувањата.

Придружни информации

Временски серии податоци: Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции

<http://nbrm.mk/ns-newsarticle-bilans-i-pregledi-na-finansiskite-institucii-kvartalni-podatoci.nspх>

Методолошки објаснувања:

http://nbrm.mk/content/statistika/Monetarna%20statistika/metodologija/Metodologija_monetar_na_07_2018_mak.pdf

Информација за методолошки измени во монетарната статистика, статистиката на останатите финансиски институции и статистиката на каматните стапки:

http://www.nbrm.mk/content/statistika/informacii/Informacija_za_promeni_vo_monetarnata_statistika_mk.pdf

Следни објавувања: Календар на објавување податоци

http://www.nbrm.mk/content/statistika/kalendar/Kalendar_na_objavuvanje_podatoci.pdf

Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции: 31 мај 2023 година (референтен пресек заклучно со прв квартал на 2023 година).

За новинарски прашања, ве молиме контактирајте со лицата од Кабинетот на гувернерот.

За подетални информации во врска со објавените статистички податоци, побарајте нè на: contact.statistika@nbrm.mk или на телефонскиот број 02 3215 181 локал 116 (или 112/ 110/ 108).